

DHAMMAPADA

Selle teksti on paali keelest tõlkinud Linnart Mäll.

Avaldatud "Loomingu Raamatukogus" Nr. 24, 1977.

SISUKORD

I PAARID	3
II HOOLIVUS.....	6
III MEEL	8
IV LILL.....	10
V RUMAL.....	12
VI TARK.....	14
VIII TUHAT	18
IX PAHE	20
X KARISTUS.....	22
XI VANADUS.....	24
XII ISE.....	26
XIII MAAILM.....	28
XIV KIRGASTUNU.....	30
XV ÕNN.....	33
XVI MEELDIV	35
XVII VIHA.....	37
XVIII KÕNTS.....	39
XIX SEADMUSE JÄRGIJA.....	42
XX TEE	45
XXI MITMESUGUST.....	48
XXII PÕRGU.....	51
XXIII ELEVANT.....	53
XXIV JANU	55
XXV BHIKSHU.....	59
XXVI BRAAHMAN.....	63

I PAARID

1

Seadmuste eel käib meel, seadmuste juht on meel, meel on seadmused loonud.
Kui kõneleja või tegija meel on määrdunud,
siis veereb ta kannul kannatus nagu vanker härja kannul.

2

Seadmuste eel käib meel, seadmuste juht on meel, meel on seadmused loonud.
Kui kõneleja või tegija meel on puhas,
siis käib õnn ta kõrval nagu vari.

3

"Ta solvas mind, ta tegi mulle liiga, ta on minust üle, ta riisus mu paljaks."
Kes nõnda mõtleb, selle vihkamine ei vaibu.

4

"Ta solvas mind, ta tegi mulle liiga, ta on minust üle, ta riisus mu paljaks."
Kes nõnda ei mõtle, selle vihkamine vaibub.

5

Sest siin maailmas ei vaibu vihkamine kunagi vihkamise läbi,
vaid hoopis vihkamise puudumise läbi.
See on igavene Seadmus.

6

Paljud justkui ei teaks, et surm kõnnib pidevalt meie kõrval.
Kes seda teavad,
lõpetavad kohe oma tülid.

7

Kes otsib naudinguid, kelle tunded on ohjeldamata,
kes ei söö mõõdukalt ning on laisk ja tarmutu,
selle purustab Mara nagu torm kõdunenud puu.

8

Kes ei otsi naudinguid, kelle tunded on ohjeldatud,
kes sööb mõõdukalt ning on täis usku ja tarmukust,
seda ei suuda Mara hävitada, nagu torm ei saa jagu vägevast kaljumäest.

9

Kes pole kõntsast vaba, kuigi kannab kollast rüüd,
ning kelles pole tõde ega mõõdukust,
see ei vääri kollast rüüd.

10

Kes on aga kõntsast vabanenud ja käitub kõlblalt,
kelles on tõde ja mõõdukus,
see väärrib kollast rüüd.

11

Kes peavad ebaolulist oluliseks ja olulist ebaoluliseks,
need väärlootuste hellitajad ei jõua kunagi olulise juurde.

12

Kes aga peavad olulist oluliseks ja ebaolulist ebaoluliseks,
need õigesti püüdlejad jõuavad olulise juurde.

13

Nagu vihmavesi valgub katkise katusega majja,
nõnda valguvad kired arendamata meelde.

14

Nagu vihmavesi ei valgu terve katusega majja,
nõnda ei valgu kired arendatud meelde.

15

Siinilmas tunneb ta meelehärmi ja sealilmas tunneb ta meelehärmi.
Kõikjal tunneb meeleharmi see, kes on halba teinud.
Ta tunneb meelehärmi, ta on ängis, sest näeb oma halva teo vilja.

16

Siinilmas on ta õnnelik ja sealilmas on ta õnnelik.
Kõikjal on õnnelik see, kes on head teinud.
Ta on õnnelik, suur õnn on ta sees, sest ta näeb oma hea teo vilja.

17

Siinilmas ta piinleb ja sealilmas ta piinleb.
Kõikjal piinleb see, kes on halba teinud. Ta mõtleb: "Ma olen teinud halba", ja piinleb.
Kui ta läheb halba teed, on ta piin veel suurem.

18

Siinilmas tunneb ta rõõmu ja sealilmas tunneb ta rõõmu.
Kõikjal tunneb rõõmu see, kes on head teinud. Ta mõtleb: "Ma olen teinud head", ja tunneb
rõõmu.
Kui ta läheb head teed, on ta rõõm veel suurem.

19

Kui inimene korrutab raamatutõdesid, aga ei käi nende järgi,
siis on ta kui hooletu karjane, kes loendab võõraste loomi.
Erakuelu ei ole tema osa.

20

Kui inimene ei korruta raamatutõdesid, elab aga Seadmuse kohaselt,
on lahti saanud kirest, vihkamisest ja teadmatusesest,
on jõudnud tõelise mõistmise ja meeleselguseni
ning ei klammerdu ei selle ega teise ilma külge,
siis on erakuelu tema pärisosa.

II HOOLIVUS

21

Hoolivus on tee surematusse. Hoolimatus on tee surma.
Hoolivad ei sure. Hoolimatud on nagu surnud.

22

Seda hästi teades on targad hoolivad. Hoolivus valmistab neile rõõmu.
Õilsate tee vaimustab neid.

23

Need süvenenud, kindlameelselt püüdlevad targad jõuavad ülimesse nirvaanasse,
kus pole mingeid kütkeid.

24

Hooliva, tarmuka, tähelepaneliku, puhtahingelise,
ennastohjeldava Seadmusejärgija maine kasvab pidevalt.

25

Tarmukuse, hoolivuse, eneseohjeldamise ja mõõdukusega
rajagu tark endale saar, mida tulvavesi ei uputa!

26

Rumalad oma nõmeduses annavad end hoolimatuse võimusesse.
Tark aga hoiab hoolivust nagu kallimat vara.

27

Ärge andke end hoolimatuse võimusesse, ärge alluge himudele ja kirgedele!
Suure õnne leiab vaid hooliv ja süvenenud inimene.

28

Kui tark on hoolivuse abil hoolimatuse eemale kihutanud, siis tõuseb ta mõistmise tippu,
kust vaatab rumalate peale nagu rõõmus kurbade või nagu mäelseisja orusviibijate peale.

29

Hoolimatute seas hooliv, uimaste seas ärgas tark on nagu kiire ratsu,
kes jätab vaevatud kronu kaugele maha.

30

Hoolivus tegi Maghavati jumalate juhiks.
Hoolivust ülistatakse alati, hoolimatust aga taunitakse.

31

Hoolivusest rõõmu tundev, hoolimatust karte bhiksuläheb edasi nagu tuli,
põletades eest kõik tõkked, nii suured kui väikesed.

32

Hoolivusest rõõmu tundev, hoolimatust karte bhiksu ei lange enam tagasi.
Ta on nirvaana lähedale jõudnud.

III MEEL

33

Raskesti jälgitavat ja raskesti pidurdatavat, uitlevat ja võbelevat meelt
suunab tark kindlat joont pidi nagu ambur noolt.

34

Nii kui oma märjast kodust kuivale heidetud kala
viskleb see meel, püüdes pääseda Mara mõju alt.

35

Pole kerge allutada uitlevat meelt, mis läheb sinna, kuhu heaks arwab.
Meele ohjeldamine on hüve. Ohjeldatud meel toob õnne.

36

Raskelt tabatav, erakordselt õhuline on meel, mis läheb sinna, kuhu heaks arwab.
Tark valvaku oma meelt. Valvatud meel toob õnne.

37

Mara kammitaist pääsevad need,
kes valitsevad kaugustesse püüdlevat, üksihulkuvat, kehatut, varjatud meelt.

38

Ülima mõistmiseni ei jõua see,
kelle meel on püsimatu,
kes ei tunne õiget Seadmust
ja kelle püüdlused on hägused.

39

Hirmuta on ärgas see,
kelle meel ei ihka lõbu,
kelle mõtted pole muserdatud,
kes on loobunud nii voorusest kui pahest.

40

Pidades oma keha vaid õrnaks savipotiks ning tehes oma meele kantsiks,
rännaku ta mõistmise relvaga Marat,
kaitsku kättevõidetut ning ärgu puhaku!

41

Tõesti,
peagi lamab see keha maas
mahajäetuna, teadvusetuna ja kasutuna
kui puunott.

42

Mida ka ei teeks vaenlane vaenlasele või vihamees vihamehele,
valesti suunatud meel teeb palju rohkem halba.

43

Mida ka ei teeks ema ja isa või mõni teine sugulane,
õigesti suunatud meel teeb palju rohkem head.

IV LILL

44

Kes küll suudab võita selle maailma ja Jama maailma kõigi tema jumalatega?
Kes küll suudab kokku põimida head õpetava Seadmuseraja nagu lillepärja?

45

Õppija suudab võita selle maailma ja Jama maailma kõigi tema jumalatega.
Õppija suudab kokku põimida head õpetava Seadmuseraja nagu lillepärja.

46

Pidagu ta seda keha vahutaoliseks,
mõistku selle terendavat seadmust,
murdku katki Mara lillenoored,
mingu surmajumalale nähtamatuna!

47

Lilli koguva meelelise inimese viib surm ära
nagu tulvavesi magava küla.

48

Lilli koguv meeleline, rahuldamatute himudega inimene
langeb surma meeleva.

49

Nagu mesilane joob lillelt nektarit värvi ja lõhna kahjustamata ning lendab seejärel ära,
nõnda mingi ka tark läbi külade.

50

Ei maksa vaadata teiste puudusi ega tehtut või tegemata jäetut,
vaid hoopis omaenda tehtut või tegemata jäetut.
Nagu ilusa lille kaunivärvilised, kuid lõhnata õied
on viljatud selle kaunid kõned,
kes neid ei järgi.

52

Nagu ilusa lille kaunivärvilised ja lõhnavad õied
on viljakandvad selle kaunid kõned,
kes neid järgib.

53

Nagu lillekimbust saab punuda palju pärgi,
nõnda suudab ilma sündinud surelik palju head teha.

54

Lillelõhn ei kandu vastutuult,
samuti sandlipuu, tagara ja jasmiini lõhn.
Üllaste lõhn aga kandub vastutuult.
Ülla inimese mõju ulatub kõikjale.

55

Sandlipuu või tagara, lootose või jasmiini lõhna
ületabvooruslike tegude lõhn.

56

Nõrk on tagara ja sandlipuu lõhn.
Vooruslike tegude lõhn ulatub isegi jumalate ilma.

57

Mara ei leia vooruslike ja hoolivate,
ülima mõistmise läbi vabastatute teed.

58-59

Nagu suure tee äärde heidetud pühkmehunnikul võib õitsele puhkeda hästilõhnav
meeltrõõmustav lootos,
nõnda kiirgab pimedate ja keskpäraste pühkmeolendite seas Täiuslikult Kirgastunu
kõikemõistev õpilane.

V RUMAL

60

Öö on pikk virgele,
penikoorem on pikk väsinule,
sansaara on pikk rumalale,
kes ei tunne õiget Seadmust.

61

Kui rändur ei leia endast paremat või endaga võrdset,
siis jäägu ta kindlalt üksikränduriks,
sest rumalaga ei saa olla sõprust.

62

"Mul on pojad, mul on varandus," mõtleb rumal ja tunneb hirmu.
Tõeliselt pole ta ise enda oma.
Kas siis pojad? Kas siis varandus?

63

Oma rumalust taipav rumal ongi juba tark.
End targaks pidav rumal aga väärrib tõepoolest rumala nime.

64

Kui rumal targaga ka kogu elu koos on,
ei tunne ta Seadmust rohkem kui lusikas supi maitset.

65

Kui taiplik targaga vaid hetke koos on,
siiski saab ta Seadmusest kiiresti aru nagu keel supi maitsest.

66

Rumalad ja nõmedad käituvad iseendiga nagu vaenlastega,
tehes halbu tegusid, mis kannavad kibedaid vilju.

67

See, mille tegemist kahetsetakse ja mille vilju võetakse vastu pisarsilmil,
pole hästi tehtud.

68

See, mille tegemist ei kahetseta ja mille vilju võetakse vastu naerusilmil,
on hästi tehtud.

69

"Mesi," arwab rumal, kuni halb tegu pole küpsenud.
Kui aga halb tegu on küpsenud, siis tabavad rumalat kannatused.

70

Söögu rumal ka kuude kaupa kusarohu teravikuga,
siiski pole ta väärt isegi kuueteistkümnendikku osa Seadmuse tundjast.

71

Nagu piim ei lähe kohe hapuks, nii ka halvad teod ei kanna kohe vilja,
vaid käivad rumalaga koos kui tuha all hõõguvad sädemed.

72

Teadmised toovad rumala käes ainult hukatust.
Nad hävitavad tema headki kavatsused, puistates talle pähe kaost.

73

Rumal ihkab näida paremana, kui ta on,
ta soovib tähtsat kohta bhiksude seas, võimu kloostrites ja austusavaldusi rahva poolt.

74

"Mina tegin seda! Teadku seda nii erakud kui ilmalikud! Sõltugu nad minust kõiges!"
Selline on rumala taotlus, tema soovid ja uhkus aga aina kasvavad.

75

Sest üks vahend annab rikkusi, teine aga viib nirvaanasse.
Seda mõistnud, tundku bhiksu, Kirgastunu õpilane, rõõmu mitte välisest aust, vaid eraklusest.

VI TARK

76

Kui näed tarka, kes leiab sinus vigu nagu aardeotsija varandusi ja laidab sind nende pärast,
siis järgi teda!
Teda järgides läheb kõik paremaks, mitte halvemaks.

77

Las ta manitseb, las ta noomib, las ta hoiab sind eemal vääritud.
Ta on ju armas üllale ja vastik alatule.

78

Ära seltsi paheliste sõpradega, ära ühine tühiste inimestega!
Seltsi heade sõpradega, ühine ülimate inimestega!

79

Seadmust maitsnu elab õnnelikult ja puhta meelega.
Tark tunneb alati rõõmu õilsate kuulutatud Seadmusest.

80

Kanaliehitajad juhivad vett, vibukütid suunavad noolt, puusepad painutavad puud,
targad ohjeldavad ennast.

81

Nagu vägev kalju ei kõigu tormi käes,
nii ei kõiguta tarku ei kiitused ega laitud.

82

Nagu sügav järv on puhas ja läbipaistev,
nii on puhtad Seadmust kuulnud targad.

83

Üllaste inimeste tee ei sõltu tingimustest.
Üllad ei lobise isegi siis, kui vaevlevad soovide käes.
Riivaku neid õnn või õnnetus, targad ei näita seda välja.

84

Ei iseenda ega teiste pärast maksa ihata poega, vara ega kuningriiki.
Ei maksa ihata edu vääritude vahendite abil.
Ole vóoruslik, mõistlik ja väärikas.

85

Vähesed inimesed jõuavad vastaskaldale.
Enamik sibab niisama ringi siinpoolsel kaldal.

86

Need aga, kes järgivad õigesti õpetatud Seadmust,
jõuavad vastaskaldale, kuigi surma küüsisist on raske pääseda.

87-88

Loobugu tark pimeduseteest ja mingi mööda valguseteed!
Astugu ta kodunt kodutusse, otsigu rahu üksinduses, kui rõõmutu see ka ei paistaks!
Heitku tark kõrvale himud, ärgu pidagu midagi omaks ja puhastagu meel plekkidest!

Juba siin elus jõuavad nirvaanasse need,
kes äratavad endas meelekirkastumise alged,
kes millestki sõltumata tunnevad loobumisest rõõmu,
kes on hävitanud meelemürgid ja kes üleni kiirgavad.

VII VÄÄRIKAS

90

Kes on teekonna lõpetanud ja kõigest vabanenud,
kelles pole kurbust, kes on ära heitnud kõik kammitsad,
see ei vaevle kirepalavikus.

91

Mõtlikud eemalduvad, kodus ei ole neil rõõmu.
Nagu luigid jätavad oma järved, nii lahkuvad targad kodudest.

92

Nad ei kogu midagi, nad oskavad õigesti süüa, nende eluasemeks on vabadus,
sest nad on taibanud tühjust ja nimetamatust.
Nende teed on raske mõista nagu taevas lendavate lindudegi oma.

93

Ta on meelemürgid hävitanud, ta ei muretse toidu pärast, tema eluasemeks on vabadus,
sest ta on taibanud tühjust ja nimetamatust.
Tema teed on raske mõista nagu taevas lendavate lindudegi oma.

94

Tema tunded on rahulikud nagu ratsaniku taltsutatud täkud.
Ta on lahti upsakusest ja vaba meelemürkidest.
Teda kadestavad isegi jumalad.

95

Selline vooruslik inimene on kindel kui maa, kindel kui vägev sammas.
Ta on puhas kui mudata järv.
Tema jaoks pole enam sansaarat.

96

Tema meel on rahunenud, tema kõne on rahunenud ja tema teod on rahunenud.
Vabanenu ja rahunenu mõistab tõeliselt.

97

Ülim inimene pole kergeusklik,
ta tunneb tehtamatut, ta on kammitsad läbi lõiganud,

ta ei allu enam juhustele,
ta on kõigist ootustest loobunud.

98

Kus ka ei elaks väarikad, kas külas või metsas, orus või mäel,
kõik kohad meeldivad neile.

99

Metsad on meeldivad.
Kus tavalised inimesed ei tunne rõõmu, seal rõõmustavad kiretud,
sest nad ei otsi himudele rahuldust.

VIII TUHAT

100

Kasututest sõnadest koosnevast tuhandest kõnest on parem üks kasulik sõna,
mida kuuldes rahuned.

101

Kasututest sõnadest koosnevast tuhandest värsist on parem üks värss,
mida kuuldes rahuned.

102

Kasututest sõnadest koosneva saja värssi ettelugemisest on parem üks Seadmust esitav värss,
mida kuuldes rahuned.

103

Kui üks võitis sõjaväljal tuhat korda tuhat inimest, teine aga võitis üksnes iseenda,
siis just see teine sai suurema võidu.

104-105

Tõesti, parem on võit enda üle kui teiste üle.

Ei jumal, gandharva, Mara ega Brahma
saa endohjeldanud ja pidevalt end jälgiva inimese võitu kaotuseks muuta.

106

Kui üks saja aasta vältel igal kuul toob tuhat ohvrit,
teine aga kas või viivuks austab täiuse poole püüdlejat,
siis see austusavaldus on saja aasta pikkusest ohvritoomisest parem.

107

Kui üks saja aasta jooksul valvab metsas ohvrituld,
teine aga kas või viivuks austab täiuse poole püüdlejat,
siis see austusavaldus on saja aasta pikkusest ohvritule valvamisest parem.

108

Millest ka vooruste otsija aasta jooksul ei loobuks armuandide ja ohvritoomiste näol,
ei ole see neljandikkugi münti väärt.

Kaugelt parem on õiglase austamine.

109

Kes on alati aupaklik ja austab vanemaid,
selle neli seadmust -
eluiga, ilu, õnn ja jõud-
kasvavad.

110

Saja aasta pikkusest pahelisest ja süvenemata elust on parem
üks päev vooruslikkust ja süvenemist.

111

Saja aasta pikkusest rumalast ja kõlvatust elust on parem
üks päev tarmukust ja kindlameelsust.

112

Saaa aasta pikkusest laisast ja lodevast elust on parem
üks päev tarmukust ja otsustavust.

113

Saja aasta pikkusest elust, mille vältel ei mõisteta, et kõigel on algus ja lõpp,
on parem üks päev, mille jooksul mõistetakse, et kõigel on algus ja lõpp.

114

Saja aasta pikkusest elust, mille vältel ei nähta surematuse teed,
on parem üks päev, mille jooksul nähakse surematuse teed.

115

Saja aasta pikkusest elust, mille vältel ei nähta ülimat Seadmust,
on parem üks päev, mille jooksul nähakse ülimat Seadmust.

IX PAHE

116

Rutta head tegema, hülga paheline meel.
Pahet naudib see, kes ei kiirusta head tegema.

117

Kui inimene tegigi halba, siis ärgu ta tehku seda ikka ja jälle,
ärgu rajagu sellele oma kavatsusi.
Pahede kuhjumine toob kannatust.

118

Kui inimene tegigi head, siis tehku ta seda ikka ja jälle
ning rajagu sellele oma kavatsused.
Hea kuhjumine toob õnne.

119

Ka paheline saab õnne tunda, kuni pahed pole küpsenud.
Aga kui pahed on küpsenud, siis tunneb paheline pahet.

120

Ka vooruslik saab pahet tunda, kuni voorused pole küpsenud.
Kui aga voorused on küpsenud, siis tunneb vooruslik õnne.

121

Ära mõtle hoolimatult pahest: "Ei täitu ma sellest."
Kann täitub ka siis, kui sinna tilgakaupa vett juurde lisada.
Rumal täitub pahedega isegi siis, kui neid lisandub vaid vähehaaval.

122

Ära mõtle hoolimatult voorusest: "Ei täitu ma sellest."
Kann täitub ka siis, kui sinna tilgakaupa vett juurde lisada.
Tark täitub voorustega isegi siis, kui neid lisandub vaid vähehaaval.

123

Vältige pahet nagu elujanulised väldivad mürki
või nagu väikese saatjaskonnaga rikka karavani omanik väldib ohtlikke teid.

124

Kui kätt pole vigastatud, saab mürki ka pihus kanda.
Mürk ei tee tervele käele midagi.
Ei ole pahet pahetule.

125

Kes solvab head, pahedeta ja puhast inimest,
sellise rumala juurde naaseb pahe nagu vastutuult heidetud tolm.

126

Mõned sünnivad uuesti üsast,
pahelised satuvad põrgusse, head taevasse,
meelemürkidest vabad aga lähevad nirvaanasse.

127

Ei taevas ega keset suurt merd,
ei mäekuristikus ega kusagil mujal maa peal ole paika,
kus inimene leiaks pääsu oma paheliste tegude viljadest.

128

Ei taevas ega keset suurt merd,
ei mäekuristikus ega kusagil mujal maa peal ole paika,
kus elavat ei tabaks surm.

X KARISTUS

129

Kõik värisevad karistuse ees, kõik kardavad surma.
Aseta end teise asemele ning ära tapa ja ära põhjusta tapmist.

130

Kõik värisevad karistuse ees, kõigile on elu armas.
Aseta end teise asemele ning ära tapa ja ära põhjusta tapmist.

131

Kes iseendale õnne otsides karistab õnne himustavaid olendeid,
see ei leia hiljem õnne.

132

Kes iseendale õnne otsides ei karista õnne himustavaid olendeid,
see leiab hiljem õnne.

133

Ära räägi kellegagi jämedalt, sest teised vastavad sulle samaga.
Vihased sõnad põhjustavad ju kannatusi ning sind võib tabada karistus.

134

Kui jäid vait nagu mõrane gong,
siis oled niruaanas, sest sinus pole enam viha.

135

Nagu karjus ajab kepiga lehma karjamaale,
nõnda ajavad vanadus ja surm olendite elusid taga.

136

Rumal ei taipa, et teeb halba.
Nõme vaevleb oma tegude tõttu, justkui põletaks teda tuli.

137

Kes karistab süütuid ja veatuid, see jõuab peagi ühe seisundini kümnest:

138-140

teda võib tabada äge valu,
 õnnetus, kehavigastus, raske haigus, meelekaotus,
 radzha põlu alla sattumine, ränk süüdistus, sugulaste kaotamine,
 varanduse hävimine, maja mahapõlemine.
 Kui keha hävineb, siis satub rumal põrgusse.

141

Ei alasti kõndimine ega sassis juuksed,
 ei keha pori, tolmu või roojaga määrimine, ei paastumine,
 ei paljal maal magamine ega kükitamine tee puhtaks inimest,
 kes pole üle saanud kahtlustest.

142

Olgu ta isegi üleni ehitud,
 ent kui ta elab tasakaalukalt, rahulikult, mõõdukalt ja kasinalt,
 kui ta ei karista olendeid,
 siis on ta braahman, siis on ta erak, siis on ta bhiksu.

143

Kas on ilmas inimest,
 kes, kuigi end mõõdukusega ohjeldanud,
 saaks vältida laitust nagu puhastverd ratsu piitsa?

144

Olge innukad ja erksad nagu kergelt piitsaga riivatud puhastverd ratsud.
 Kannatustest päästavad teid, juurdlejad,
 usk, vooorus, tarmukus, keskendatus, Seadmuse uurimine, täiuslik teadmine ja täiuslik eluviis.

145

Kanaliehitajad juhivad vett,
 vibukütid suunavad noolt,
 puusepad painutavad puud,
 voooruslikud ohjeldavad iseennast.

XI VANADUS

146

Miks nüüd naer? Miks rõõm, kui ümberringi on kõik tulest haaratud?
Miks ei otsi te valgust, kes te pimedusega löödud olete?

147

Heida pilk sellele ehitud kujule, tükkidest koosnevale, haigele haavu täis kehale,
mille sees on nii palju püsimatuid, kindlusetuid kavatsusi.

148

Kulunud on see häviv keha, kus pesitsevad haigused.
See kõdunev keha laguneb, sest elu lõpp on surm.

149

Nagu sügisel laiali puistatud kõrvitsad lebavad maas need pleekinud luud.
Mis rõõm on neid vaadata?

150

See linn on tehtud kontidest ning krohvitud liha ja verega.
Temas on peidus vanadus ja surm, kõrkus ja silmakirjalikkus.

151

Isegi radzhade vankrid kuluvad. Niisamuti liiguvad kehad vanadusele vastu.
Üllaste Seadmus aga ei vanane, sest üllad õpetavad seda väärilistele.

152

Väheõppinud inimesed vananevad nagu härjad.
Liha kasvab, tarkus aga ei kasva.

153

Ma olen palju sünde sansaaras ringi hulkunud,
otsides ja mitte leides selle maja ehitajat.
Piinarikas on ikka ja jälle sündida.

154

Majaehitaja, ma olen su ära tundnud! Enam sa ei ehita maja.
Kõik talad on pooleks murtud, katusehari on kildudeks tambitud.
Mu meel, mis on õppinud kokkupandut harutama, on janud välja juurinud.

155

Kes pole kasinalt elanud ega noorest peale väärtusi kogunud,
need hukuvad nagu vanad haigrud kalatühjas tiigis.

156

Kes pole kasinalt elanud ega noorest peale väärtusi kogunud,
need lamavad nagu murtud nooled,
ohates taga möödanikku.

XII ISE

157

Kui pead end kalliks, siis valva enda järele hästi.
Tark peaks ühe valvekorra ärkvel olema.

158

Esmalt viigu ta iseend vastavasse seisundisse, siis õpetagu teisi.
Tark ei väärata.

159

Käitugu ta ise nii, nagu õpetab teisi.
Kes ennast ohjeldab, ainult see suudab tõeliselt teisi ohjeldada.
Tõesti raske on ennast ohjeldada.

160

Sest ise peame olema endi isandad, kes muu ikka saab see olla?
Iseenda ohjeldamisega leiate isanda, keda pole kerge leida.

161

Sa oled ise halba teinud, ise halba tekitanud, ise halba põhjustanud.
Rumala see tükeldab nagu teemant tavalise kalliskivi.

162

Läbinisti paheline käitub iseendaga nii, nagu ainult vaenlane võiks talle soovida.
Ta on kui maaluvaväät, mis lämmatab saalapuu.

163

Kerge on endale halba ja kasutat teha.
Ülimalt raske on aga iseendale head ja kasulikku teha.

164

Rumal, keda ta pahelised arusaamad on pannud põlgama õige Seadmuse kohaselt elavate
väärivate õpetust,
kannab vilju, mis nagu katthaka viljadki hävitavad tema enda.

165

Inimene ise teeb halba, inimene ise määrib end ära.
Inimene ise väldib halba, inimene ise puhastab end.
Puhtus ja räpasus kuuluvad iseendale.
Keegi ei saa teist puhtaks teha.

166

Ei tohiks loobuda omaenda eesmärgist teiste eesmärgi nimel, ükskõik kui suur too ka poleks.
Mõista oma sihti ja järgi seda kindlalt!

XIII MAAILM

167

Ära järgi madalat seadmust!
Ära ole hoolimatu!
Ära järgi valelikke vaateid!
Ära suurenda maailma kannatusi!

168

Tõuse! Ära ole hoolimatu!
Järgi hea juurde viivat Seadmust!
Seadmuse järgija elab õnnelikult siin maaiimas ja ka teises.

169

Järgi hea juurde viivat Seadmust, ära järgi halva juurde viivat seadmust!
Seadmuse järgija elab õnnelikult siin maailmas ja ka teises.

170

Vaata maailma nii, nagu vaatad mulli, nagu vaatad terendust,
ning surmaisand ei näe sind!

171

Minge ja vaadake seda kireva radzhatõlla sarnast maailma!
Teadmameestel pole midagi teha seal, kus rabelevad rumalad.

172

Kes varem oli kergemeelne ja hiljem tõsine,
see valgustab seda maailma nagu pilvist vabanenud kuu.

173

Kes lunastab minevikus tehtud halva heade tegudega,
see valgustab seda maailma nagu pilvist vabanenud kuu.

174

Tõesti pime on see maailm, vaid väheste pilk on selge.
Vaid vähesed tõusevad taevasse nagu püünisest vabanenud linnud.

175

Luiged liiguvad päikese teed, imeväega saab lennata läbi õhu.
Targad lahkuvad maailmast, võitnud Mara ja ta sõjaväed.

176

Kes on jätnud ainsa Seadmuse,
kes räägib valet ja on loobunud sealpoolsest maailmast,
sellelt võib oodata kõiksugust halba.

177

Tõesti ei lähe ihnsad jumalate maailma.
Tõesti ei ülista rumalad heldust.
Tark aga tunneb heldusest rõõmu ja seetõttu saab rõõmsaks sealpoolses maailmas.

178

Voolusesse astumise vili on parem
kui võim kogu maailma üle, kui taevasseminek, kui võim kõigi ilmade üle.

XIV KIRGASTUNU

179

Mis teel leida küll teetut, kõikjalviibivat Kirgastunut,
kelle võit pole kaotuseks pööratav
ja kelle võitu enam miski ei ohusta?

180

Mis teel leida küll teetut, kõikjalviibivat Kirgastunut,
keda ei ähvarda enam hukutavad januvõrgud?

181

Isegi jumalad kadestavad süvenenud tarku,
oma mõtteid valitsevaid täiuslikult kirgastunuid,
kes tunnevad vabanemisrahust rõõmu.

182

Pole kerge inimesena sündida,
pole kerge surelikuna elada,
pole kerge juhtuda õiget Seadmust kuulma,
pole kerge kirgastunuks saada.

183

Halbade tegude vältimine, hea tegemine, meele selitamine -
see on kirgastunute õpetus.

184

Kirgastunud väidavad, et
ülim nirvaana ja ülim askees on kannatlikkus ja sallivus.
Ei ole erak see, kes teistele kahju teeb;
ei ole askeet see, kes teisi solvab.

185

Leebus,
vägivaldsusetus,
Pratimoksha järgimine,

mõõdukus soõmises,
eraklus,
kõrgete mõtete poole püüdlemine -
see on kirgastunute õpetus.

186

Isegi kullasadu ei too himudele rahu.
Tark aga teab, et himud ei too rõõmu, vaid valu.

187

Ta ei saa mõnu isegi taevastest naudingutest.
Täiuslikult Kirgastunu õpilane leiab rahu üksnes pärast janude hävitamist.

188

Hirmust piinatud inimesed otsivad varjupaika kõikjal -
mägedes, metsades, hiites, puude ja haudade juures.

189

Kuid ka need varjupajgad pole ohutud, kuid ka need varjupaigad pole ülimald.
Kes seesugustesse varjupaikadesse läheb, see ei vabane kõigist kannatustest.

190

Kes aga on leidnud varjupaiga Kirgastunus,
Seadmuses ja
Koguduses,
see mõistab õigesti nelja õilsat tõde:

191

kannatust,
kannatuse põhjust,
kannatusest vabanemist ning
kannatusest vabanemisele viivat õilsat kaheksaosalist teed.

192

See varjupaik on ohutu, see varjupaik on ülimald.
Kes sellesse varjupaika läheb, see vabaneb kõigist kannatustest.

193

Raske on leida õilsat inimest, mitte kõikjal ei sünni õilsaid.
Kus aga niisugunc tark sünnib, seal elav hõim on õnnelik.

194

Kirgastunute ilmumine toob õnne,
õige Seadmuse õpetamine toob õnne,
kooskõlaline kogudus toob õnne,
üksmeelsete askees toob õnne.

195-196

Kes austab austusväärseid, kõik takistused ületanud, kurbusest ja murest lahkunud
kirgastunuid
ja nende õpilasi, vabanenuid ja kartmatuid,
selle vooruste hulka on võimatu mõõta -
on nad siis nii- või naasugused.

XV ÕNN

197

Me elame tõesti õnnelikult,
kes me vihkamiseta oleme vihkajate seas.
Vihkavate inimeste seas me viibime
ja meis pole vihkamist.

198

Me elame tõesti õnnelikult,
kes me haigusteta oleme haigete seas.
Haigete inimeste seas me viibime
ja meis pole haigusi.

199

Me elame tõesti õnnelikult,
kes me rabelemiseta oleme rabelejate seas.
Rabelevate inimeste seas me viibime
ja meis pole rabelemist.

200

Me elame tõesti õnnelikult, kuigi meil ei ole midagi.
Me saame sõõnuks rõõmust nagu hiilgavad jumalad.

201

Võit tekitab vihkamist, võidetu ju kannatab.
Õnnes viibib rahumeelne, kes on loobunud nii võidust kui kaotusest.

202

Pole olemas kirega võrdset tuld,
pole olemas vihkamisega võrdset pahet,
pole olemas inimese koostisosadega võrdset viletsust,
pole olemas rahuga võrdset õnne.

203

Halvim haigus on nälg.
Halvim kannatus on meeleolud.
Kes seda tõeliselt mõistab,
sellele on nirvaana ülim õnn.

204

Ülim saavutus on tervis,
ülim rikkus on rahulolu,
parim sugulane on usaldus,
ülim õnn on nirvaana.

205

Seadmuserõõmumahla jooja,
joonud üksinduse- ja meelerahumahla,
vabaneb ängistusest ja pahedest.

206

Meeldiv on näha õilsaid, õnn on nende seas viibida.
Kui ei nähta rumalaid, siis ollakse alati õnnelik.

207

Sest rumalate seas elamine põhjustab kauakestvat nukrust.
Rumalatega nagu ka vaenlastega kohtumine toob kannatust.
Targaga nagu ka sugulastega kohtumine toob rõõmu.

208

Seepärast järgi seda,
kes on tark, mõistev, õilis, haritud, paljukogenud;
järgi sellist üllast inimest
nagu kuu järgib tähtede teed.

XVI MEELDIV

209

Kes seob end sellega, millega pole vaja siduda,
ja ei seo end sellega, millega on vaja siduda,
kes on unustanud sihi ja otsib vaid meeldivat,
see tunneb kadedust sihi poole püüdlejate vastu.

210

Ära kiindu meeldivasse ja hoopiski ära kiindu vastumeelsesesse.
Näha vastumeelset ja mitte näha meeldivat valmistab piina.

211

Seepärast ära tee endale midagi meeldivaks.
Meeldivat kaotada on ju valus.
Ei ole kütkeid sellel,
kes on üle nii meeldivast kui vastumeelsest.

212

Meeldiv sünnitab muret, meeldiv sünnitab hirmu.
Kes on meeldivast vabanenud, sellel pole muret,
kust siis hirm?

213

Kiindumus sünnitab muret, kiindumus sünnitab hirmu.
Kes on kiindumusest vabanenud, sellel pole muret,
kust siis hirm?

214

Nauding sünnitab muret, nauding sünnitab hirmu.
Kes on naudingust vabanenud, sellel pole muret,
kust siis hirm?

215

Himu sünnitab muret, himu sünnitab hirmu.
Kes on himust vabanenud, sellel pole muret,
kust siis hirm?

216

Janu sünnitab muret, janu sünnitab hirmu.
Kes on janust vabnenud, sellel pole muret,
kust siis hirm?

217

Kelle kõlblus ja mõistmisvõime on täiuslikud,
kes tunneb Seadmust ja räägib tõtt,
kes teeb seda, mida peab tegema,
see on inimestele armas.

218

Kellel on tärganud igatsus öeldamatu järele,
kelle meel on selge ja himudest vaba,
seda nimetatakse vastuvoolu minejaks.

219

Kaugelt koju saabunud, kaua eemalviibinud inimest
tervitavad sugulased, sõbrad ja lähedased,
ning tunnevad temast rõõmu.

230

Samuti kui sugulased tervitavad tagasipöördunud armsat,
nõnda tervitavad voorused sellest ilmast teise jõudnuid.

XVII VIHA

221

Jätke viha, heitke eemale kõrkus, raputage lahti kõik kütked!
Ealeski ei lange kannatustesse see,
kes ei sõltu nimest ja vormist.

222

Kes suudab tärganud viha nagu perutavat hobust tagasi hoida,
ainult seda nimetan ma vankrijuhiks.
Muud on vaid ohjahoidjad.

223

Vihkamine on võidetav vihkamise puudumisega,
kurjus on võidetav headusega.
Ahnus on võidetav heldusega,
valelikkus tõega.

224

Räägi tõtt ja ära vihastu.
Kui sinult midagi palutakse, siis anna.
Kes täidavad neid kolme tingimust,
need lähevad jumalale juurde.

225

Vägivaldsuseta, oma keha ohjeldavad targad lähevad hävimatusse.
Kui nad on sinna jõudnud, ei kannata nad enam.

226

Kes pidevalt ärksad on,
nii öösel kui päeval õpivad ja nirvaana poole püüdlevad,
neist valguvad meelemürgid välja.

227

Nõnda oli see vanasti, oh Atula, ja nõnda on see praegu:
laidetakse vaikselt istujat,
laidetakse valjuhäälelist
ja laidetakse mõõdukalt rääkijat.
Maailmas pole midagi, mida ei saaks laita.

228

Pole olnud, ei ole ega tule inimest,
kes vääriks ainult laitust või ainult kiitust.

229

Targad kiidavad neid,
kelles nad päev päeva kõrval näevad veatut käitumist,
arukust, ülimat mõistmist ja täiuslikku kõlbelisust.

230

Kes julgeks laita seda, kes on kui Dzhambu jõe kullast vermitud münt?
Teda ülistavad isegi jumalad, teda ülistab isegi Brahma.

231

Jälgi oma keha ärritusi, talitse oma keha!
Heida kõrvale keha halvad teod, tee keha abil head!

332

Jälgi oma kõne ärritusi, talitse oma kõnet!
Heida kõrvale kõne halvad teod, tee kõne abil head!

233

Jälgi oma meele ärritusi, talitse oma meelt!
Heida kõrvale meele halvad teod, tee meele abil head!

234

Targad talitsevad oma keha, targad talitsevad oma kõnet, targad talitsevad oma meelt.
Tõepoolest, nad talitsevad neid hästi!

XVIII KÕNTS

235

Sa oled nüüd kui koltunud leht, Jama saadikud on su kõrval.
Surm on su silme ees, teemoona pole sul aga kaasa võtta.

236

Ehita endale saar, püüdle tarmukalt ja ole arukas.
Kõntsast puhtana ja veatuna võid sa siseneda taevalikule õilsate maale.

237

Su päevad on lõpule jõudnud, sa oled tulnud Jama ette,
sul pole aga puhkepaika ja ka teemoona pole sul kaasa võtta.

238

Ehita endale saar; püüdle tarmukalt ja ole arukas.
Kõntsast puhtana ja veatuna
pole sul vaja enam siseneda sündi ega vananemisse.

239

Tark peaks endalt nagu kullasepp hõbedalt
kõntsa maha pesema järk-järgult,
vähehaaval, aga pidevalt.

240

Nagu rooste sööb ära raua, kuigi ta sai tekkida ainult tänu rauale,
nõnda ka tema enda teod toovad õnnetust sellele, kes ei täida juhiseid.

291

Pühi tekste määratakse kordamata jätmisega,
maju määratakse korrastamata jätmisega,
laiskus määrab ilu,
ärgas määrab end hoolimatusega.

242

Naine määrib end halva eluviisiga,
ohverdaja määrib end ihsusega.
Nii seda kui teist maailma määrivad pahelised seadmused.

243

Kõige rohkem aga määrib teadmatus:
see on kõntsade kõnts.
Kui te sellest vabanete, bhikshud,
siis olete kõntsast täiesti vabad.

244

Kerge on elada häbitul, kaarnana jultunud, jõhkral, ülbel ja upsakal.
Kerge on elada kõntsasel.

245

Raske on aga elada tagasihoidlikul, alati puhtust otsival, tarmukal, mõistval ja mahedal.
Raske on elada puhtal.

246-247

Kes tapab ja räägib valet,
kes võtab seda, mida talle pole antud,
kes läheb võõra naise juurde,
kes armastab joovastavaid jooke -
see tõesti lõikab läbi oma juured siinilmas.

248

Tea seda, inimene, et pahelised seadmused hakkavad kergesti vohama.
Ärgu aplus ja rikutus sind kauaks kannatustesse paisaku!

249

Inimesed annavad nii palju, kui suvatsevad ja nagu heaks arvavad.
Kes teiste toitu ja jooki kadestab,
see ei suuda süveneda ei päeval ega öösel.

250

Kes on aga endas kadeduse hävitanud ja koos juurtega välja kiskunud,
see suudab süveneda nii päeval kui öösel.

251

Pole olemas kirega võrdset tuld,
pole olemas vihkamisega võrdset palavikku,
pole olemas meelesegadusega võrdset võrku,
pole olemas ihaga võrdset jõge.

252

Hõlbus on näha teiste vigu, enda omi aga oh kui raske.
Teiste vead puistatakse laiali nagu aganad,
omi aga varjatakse, nagu valemängija varjab ebaõnnestunud heiteid.

253

Kes teiste vigu alati tähele paneb ja on pidevait ärritatud,
selle meel aiva mürgistub.
Ta on kaugel mürkide kadumisest.

254

Taevas pole teed,
väljaspool meid pole erakut.
Inimesi rõõmustavad pettekujutlused,
tathagatad on pettekujutlustest lahti.

255

Taevas pole teed,
väljaspool meid pole erakut.
Meeleolud pole igavesed.
Kirgastunud ei allu muutuvusele.

XIX SEADMUSE JÄRGIJA

256-257

Mitte see pole Seadmuse järgija, kes kiirustades sihile püüab jõuda.
Seadmuse järgijaks, targaks, Seadmuse kaitsjaks nimetatakse seda,
kes uurib nii kasulikku kui kasutat,
kes rahulikult ja Seadmusele vastavalt suunab teisi.

258

Mitte seepärast pole ta tark, et palju räägib.
Targaks kutsutakse seda, kelles on rahu ja pole vaenu ega kartust.

259

Mitte seepärast pole ta Seadmuse tundja, et palju räägib.
Seadmuse tundja on see, kes ihu ja hingega on andunud Seadmusele ja kunagi ei väldi
Seadmust,
kuigi on võib-olla vähe õppinud.

260

Mitte halli pea tõttu ei kutsuta inimest vanemaks.
Kellel ainult palju aastaid on, seda nimetatakse kasutult vananenuks.

261

Kelles on aga tõde ja Seadmus,
kes on vägivaldsuseta, mõõdukas, kõntsast vaba ja tark,
kes on end ohjeldanud,
seda kutsutakse vanemaks.

261

Paljusõnalisus ja kaunis välimus ei tee inimest meeldivaks,
kui teda valitsevad kadedus, isekus ja ahnus.

263

Kelles aga need omadused on täiesti hävitatud ja juurtega välja kistud,
sellist tarka ja veatut kutsutakse meeldivaks.

264

Pea paljaks ajamine ei tee veel lodevat ja valelikku askeediks.
Kas saab askeet olla see,
keda valitsevad ahnus ja soovid?

265

Kes on aga vaigistanud nii suured kui väikesed pahed,
seda nimetatakse askeediks.
Ta on ju vaigistanud pahed.

266

Mitte seepärast pole ta bhikshu, et palub armuande.
Bhikshuks saadakse alles siis, kui omaks võetakse kogu Seadmus.

267

Bhikshuks kutsutakse seda,
kes on ületanud nii vourused kui pahed
ja kes elab siinilmas kasinalt ja arukalt.

268-269

Vaikimine ei tee veel inimest vaikijaks, kui ta on tobe ja nõme.
Vaikija on see, kes otsekui kaalusid käes hoides valib hea ja loobub pahest.
Vaikijaks kutsutakse seda, kes siin maailmas mõlemat kaalub.

270

Pole õilis see, kes elusolendeid hävitab.
Õilsaks kutsutakse seda, kes ühegi olendi kallal ei tarvita vägivalda.

271-272

Ei üksnes kõlbelisuse ja kombetäitmise abil,
ei üksnes kuuldud tarkuse abil,
ei üksnes keskendumisväe abil,
ei üksnes erakluse abil saa maitsta tavalistele inimestele tundmatut täiuse õnne.
Bhikshud, kas te oleksite õnnelikud, kui teis oleksid säilinud meelemürgid?

XX TEE

273

Parim tee on kaheksaosaline tee,
parim tõde on neli sõna,
parim seadmus on kiretus.
Parim kahejalgsetest on nägija.

274

Tõesti see on tee ja pole olemas teist teed, mis peseks silmad puhtaks.
Käige seda teed mööda, kõik muu on Marast.

275

Seda teed mööda käies teete lõpu kannatustele.
Seda teed olen ma kuulutanud sellest ajast peale,
kui õppisin astlaid välja kiskuma.

276

Te peate ise vaeva nägema, tathagatad on üksnes õpetajad.
Süvenejad pääsevad Mara kütkeist.

Mina: Sina ise pead püüdlema, Tathāgatād (arahandid) on vaid (tõe) kuulutajad. Need kes on sisenenud teele ja harjutavad mõtlust, vabanevad Māra kütkeist.

277

"Kõik meeleolud on mööduvad."
Kui seda mõistate, siis pääsete kannatustest.
See on puhastumistee.

278

"Kõik meeleolud toovad kannatusi."
Kui seda mõistate, siis pääsete kannatustest.
See on puhastumistee.

279

"Kõik seadmused on olemuseta."
Kui seda mõistate, siis pääsete kannatustest.
See on puhastumistee.

280

Kes ei tõuse siis, kui on tõusmisaeg,
ja on lodev, kuigi noor ja tugev,
kelle tahe ja mõtted on loiud,
see laiskvorst ja logard
ei leia ülimale mõistmisele viivat teed.

281

Jälgi oma kõnet, talitse meelt, ära tee kehaga halba,
puhasta neid kolme karma teed
ja leia üles tee, mida on kulutanud targad.

282

Tõesti, püüdlusest sünnib mõistmine; kui ei püüelda, siis ei ole mõistmist.
Teades neid kahte - eluteed ja surma- teed -
tehku ta nii, et mõistmine kasvab.

283

Raiuge maha terve mets, mitte üksik puu. Metsast sünnib hirm.
Kui raiute metsa ja salu maha, siis, bhikshud, olete vabad.

284

Kui metsast on raiumata jäänud tühiseimgi võrse mehe kirest naise vastu,
siis olete seotud
nagu piima imev vasikas lehma külge.

285

Kisu välja oma kiimad, nagu kitkutakse välja sügisene lootos.
Mine nirvaanasse mööda rahuteed, mida õpetas Hüvesläinu.

286

"Siin elan ma vihmaajal, siin talvel, siin suvel," arutleb rumal.
Ta ei mõtle hädaohtudest.

387

Lastest ja loomakarjadest hullunud, himudest haaratud inimest
tabab surm nagu üleujutus magavat küla.

288

Ei kaitse siis pojad, isa ega sugulased.
Ei suuda ligimesed päästa surmast märgitut.

289

Seda tõde mõistes puhastagu tark kiiresti tee, mis viib nirvaanasse.

XXI MITMESUGUST

290

Kui väikesest õnnest loobumine annab suure õnne,
siis loobugu tark väikesest õnnest, pidades silmas suurt õnne.

201

Kes enesele õnne otsides teistele kannatusi valmistab,
see mässib end vihkamise võrkudesse ega vabane vihkamisest.

292

Mida vaja teha, selle lükkavad nad edasi.
Mida ei ole vaja teha, seda nad teevad.
Selliste muretute ja hoolimatute meelde aiva voolab mürki.

293

Kes aga talitsevad nii oma keha kui meelt,
kes ei hooli sellest, mida pole vaja teha, ja teevad pidevalt seda, mida on vaja teha -
selliste õilsate ja mõistvate meelemürgid kaovad.

294

Hävitanud endas kire ja uhkuse, usu igavikku ja usu kaduvusse, hävitanud meeltenaudingud,
läheb braahman edasi, tundmata südamevalu.

295

Hävitanud endas kire ja uhkuse,
usu igavikku ja usu kaduvusse,
hävitanud hirmu ohtude ees,
läheb braahman edasi, tundmata südamevalu.

296

Gautama õpilased on alati ärksad.
Nii päeval kui öösel,
alati on neil meeles Kirgastunu.

297

Gautama õpilased on alati ärksad.
Nii päeval kui öösel,
alati on neil meeles Seadmus.

298

Gautama õpilased on alati ärksad.
Nii päeval kui öösel,
alati on neil meeles Kogudus.

299

Gautama õpilased on alati ärksad.
Nii päeval kui öösel,
alati on neil meeles keha.

300

Gautama õpilased on alati ärksad.
Nii päeval kui öösel,
alati on neil meeles vägivaldsusetus.

301

Gautama õpilased on alati ärksad.
Nii päeval kui öösel,
alati on neil meeles meelemuutmine.

302

Raske on erakuks saada,
raske on rõõmu tunda.
Raske ja kannatusrikas on elu kodus.
Kannatusrikas on elu endast erinevatega.
Kannatus käib sihitult hulkuja kannul.
Seepärast ära ole sihitult hulkuja
ja ärgu kannatus käigu sinu kannul.

303

Seda kuulsat ja rikast, kes on täis usku ja vooresi,
austatakse kõikjal, kus ta ka ei viibiks.

304

Õilsad paistavad juba kaugelt silma nagu Himaalaja mäed,
alatuid aga pole isegi ligidalt näha, nagu pole näha öösel lastud nooli.

305

Metsadest tundku rõõmu tarmukas,
kes üksi istub, üksi magab, üksi käib,
üks ennast ohjeldab.

XXII PÕRGU

306

Põrgusse läheb see, kes valetab ja ka see, kes ütleb: "Ma ei teinud", kuigi tegi.
Mõlemad on pärast surma ühesugused, sest tegid halba.

307

Paljud kollase rüü kandjatest on pahelised ja ohjeldamatud.
Oma halbade tegude pärast sünnivad nad põrgus.

308

Parem on alla neelata hõõgvele aetud raudkuul
kui süüa inimestelt kerjatud toitu
ning olla voorusteta ja ohjeldamatu.

309

Neli õnnetust võib tabada seda, kes ihaldab teise mehe naist:
voorusetus, rahutu uni, kolmandaks laitus, neljandaks põrgu.

310

Tal on halb maine ja tal on halb saatus.
Kartva mehe ja hirmunud naise armastus on lühiajaline, valitseja karistab selle eest rängalt.
Seepärast ära otsi ühendust teise mehe naisega.

311

Nagu valesti hoitud kusarohi võib kätte lõigata,
nõnda võib valesti elatud erakuelu viia põrgusse.

312

Poolik tegu, vagatsev kombetäitmine, kaheldav kasinus -
ei kanna need suurt vilja.

313

Tee kindlasti seda, mida on vaja teha. Hoolimatu hulkur
tõstab ainult tolmu.

314

Tegemata jätmine on halvasti tehtust parem, sest halvasti tehtu hakkab hiljem piinama.
Tehtust on parem hästi tehtu, sest see ei too kaasa kahetsust.

315

Nagu piirilinna valvatakse nii seest- kui valjastpoolt, nõnda kaitse iseennast.
Ära raiska ühtegi hetke.
Kes on raisanud hetke, need langevad kurbusesse,
kui on sattunud põrgusse.

316

Kes häbenevad seda, mida pole vaja häheneda,
ja ei häbene seda, mida on vaja häheneda,
need väärarvamustes siplejad lähevad halba teed.

317

Kes kardavad siis, kui pole vaja karta, ja ei karda siis, kui on vaja karta,
need väärarvamustes siplejad lähevad halba teed.

318

Kes peavad kasulikkku kasutuks ja kasutat kasulikuks,
need väärarvamustes siplejad lähevad halba teed.

319

Kes peavad aga kasulikkku kasulikuks ja kasutat kasutuks,
need õigestimõisijad lähevad head teed.

XXIII ELEVANT

320

Nagu elevantile ei tähenda midagi vibust lastud nooled,
nii ei loe mulle solvangud, kuigi pahelisi on palju.

321

Taltsutatud elevantiga minnakse lahingusse, radzha ronib taltsutatud elevanti selga.
Inimestest parim on end taltsutanu, kes talub solvanguid.

322

Taltsutatud muulad on head, puhastverd sindhu täkud on head, õilsad suured elevantid on
head.
Neist parem on aga see, kes on ohjeldanud iseenda.

323

Sest nende loomade seljas ei saa minna käidamatule maale,
kuhu lähevad need, kes on end alatiseks ohjeldanud.

324

Dhanapalaka-nimelist elevanti oli raske kinni hoida, kui tal innaaeg peale tuli.
Kui ta kinni seoti, ei söönud ta raasugi, sest unistas elevantilaantest.

325

Kes on loid, õgard ja uimane ning kes end magades nuumorikana ühelt küljelt teisele keerab,
see nõme sünnib ikka ja jälle uuesti.

326

Mu meel uitles ja eksles, nagu talle meeldis, nagu ta soovis ja nagu heaks arvas.
Nüüd aga suudan ma teda täiuslikult ohjeldada nagu eievandijuht hullunud elevanti.

327

Tundke rõõmu hoolivusest, jälgige oma meelt.
Astuge kõrvale halvalt teelt nagu elevant tõuseb porist.

328

Kui leiad aruka sõbra,
kes on valmis kaasa tulema,
kes on tark ja vooruslik,
siis mine temaga rõõmsalt ja mõttekalt
ja sa ületad kõik hädad.

329

Kui sa ei leia arukat sõpra,
kes oleks valmis kaasa tulema,
kes oleks tark ja vooruslik,
siis mine üksi
nagu võidetud riigist loobunud radzha või metsas hulkuv elevant.

330

Parem on elada üksi, rumalaga ei saa olla sõprust.
Mine üksi, ära tee halba,
ole väheste soovidega nagu metsas hulkuv elevant.

331

Õnn on see, kui sul on sõbrad siis, kui neid vajad.
Õnn on see, kui meeldimus on vastastikune.
Õnn on see, kui surres on voorusi.
Õnn on see, kui kõik kannatused on maha jäänud.

332

Õnn on see, kui austatakse ema.
Õnn on see, kui austatakse isa.
Õnn on see, kui ollakse erak.
Õnn on see, kui ollakse braahman.

333

Õnn on see, kui elatakse raugaeani voorusliku!t.
Õnn on see, kui usk on kindel.
Õnn on see, kui saadakse mõistjaks.
Õnn on see, kui ei tehta halba.

XXIV JANU

334

Hoolimatu inimese janud kasvavad nagu maaluväädid.
Ta hüppab elust ellu nagu puudelt vilju otsiv ahv.

335

Kelle võidab õnnetusttoov janu, selle vaevad kasvavad
nagu biiranarohi pärast vihma.

336

Kes aga siin maailmas võidab õnnetusttoova, raskelt võidetava janu,
selle vaevad kaovad nagu tilgad lootose lehtedelt.

337

Ma ütlen teile: Saabugu teile õnn, kes te siia tulnud olete!
Kiskuge välja janu juur, nii nagu kistakse välja biirana!
Ärgu Mara suutku teid võita, nagu vool ei suuda kõrkjat põhjast lahti kiskuda!

338

Nagu väljakistud puu hakkab uuesti kasvama, kui ta juured on terveks ja tugevaks jäänud,
nii naasevad kannatused ikka ja jälle, kui klammerdutakse janude külge.

339

Kelles võimutsevad kolmkümmend kuus naudingut ihkavat januvoolu,
kelle mõtted on kirgedest vallatud,
keda valitsevad väärarvamused,
selle kannab tulvavesi ära.

340

Janud möllavad kõikjal, väänkasvud vohavad pidurdamatult.
Kui näete kasvama hakanud väänkasvu, siis kiskuge ta mõistuse abil välja.

341

Olendid otsivad naudinguid ja meelemõnu.
 Naudingutest köidetud ja endale õnne ihkavad inimesed
 on tõesti sündimise ja vananemise võimu all.

342

Janudest kannustatud inimesed tormavad edasi-tagasi nagu hirmunud jänessed.
 Kammitsetuna ja seotuna tulevad nad pikka aega ikka ja jälle kannatustesse.

343

Janudest kannustatud inimesed tormavad edasi-tagasi nagu hirmunud jänessed.
 Seepärast ärgu janudest vabaneda sooviv bnikshu tundku kiindumist naudingutesse.

344

Ta oli soovide tihnikust vabanenud, ta oli metsa elama läinud,
 ometi tormas ta uusti soovide tihnikusse.
 Vaadake seda inimest:
 ta on vaba, ent tormab uuesti kammitsaisse!

345-346

Targad ütlevad:
 mitte need kammitsad pole tugevad, mis on meisterdatud rauast, puust või balbadzharohust.
 Targad ütlevad:
 kirg ehete, laste saamise ja naiste järele - need on tugevad kammitsad.
 Nad kisuvad allapoole, nad tunduvad lõtvadena, kuid neist on raske vabaneda.
 Kui nad läbi raiuda, alles siis saab edasi minna vabana himudest ja soovidest.

347

Kirest hullunud langevad keerisesse nagu ämblikud omaenda kootud võrku.
 Targad lõikavad kired läbi ja lahkuvad,
 jättes seljataha kõik kannatused ja soovid.

348

Vabane minevikust, vabane tulevikust, vabane olevikust, mine vastaskaldale.
 Kui meel on kõigest vaba, ei satu sa enam sündidesse ja vanadustesse.

349

Kahtluste käes vaevleval, kirgedest haaratud, vaid mõnu otsival inimesel janud üha
 suurenevad.
 Ta teeb tõesti oma kammitsad tugevaks.

350

Kes aga tunneb rõõmu meelerahust,
kes mõtiskleb ka vastumeelse üle,
see suudab janudele lõpu teha,
see lõikab läbi Mara kammitsad.

351

Täiuse saavutanu on kartmatu, kiretu, soovideta.
Ta on olemise astlad välja kiskunud,
see on tema viimane sünd.

352

Viimast korda sündinuks, ülimald mõistjaks, suureks inimeseks
kutsutakse seda, kes on janudeta ja soovideta,
kes tunneb sõnu ja nende tähendust,
kes mõistab sõnade järjestust.

353

Ma olen kõigest üle saanud, ma olen kõiketeadja.
Ma pole ühestki seadmusest määritud.
Ma olen kõigest loobunud.
Ma olen janud hävitanud.
Ma olen vaba.
Ma olen ise kõik teada saanud.
Keda küll peaksin nimetama oma õpetajaks?

354

Kõigist kinkidest ülem on Seadmuse kinkimine,
kõigist maitseist ülem on Seadmuse maitse,
kõigist rõõmudest ülem on Seadmuserõõm.
Hävitates janud, võidate kõik kannatused.

355

Rikkus hukutab rumalaid, mitte aga neid, kes otsivad vastaskallast.
Rumal ise hukkub varandusi jahtides ja kisub hukatusse ka teisi.

356

Põldude viga on umbrohi,
inimsoo viga on kirg.

Seepärast kannab head vilja nende kingitus,
kes pole kirgede kütkeis.

357

Põldude viga on umbrohi,
inimsoo viga on vihkamine.
Seepärast kannab head vilja nende kingitus,
kes pole vihkamise kütkeis.

358

Põldude viga on umbrohi,
inimsoo viga on meelesegadus.
Seepärast kannab head vilja nende kingitus,
kes pole meelesegaduse kütkeis.

359

Põldude viga on umbrohi,
inimsoo viga on soovid.
Seepärast kannab head vilja nende kingitus,
kes pole soovide kütkeis.

XXV BHIKSHU

360

Hea, kui talitsetakse nägemist;
 hea, kui talitsetakse kuulmist;
 hea, kui talitsetakse haistmist;
 hea, kui talitsetakse maitsmist.

361

Hea, kui talitsetakse keha;
 hea, kui talitsetakse kõnet;
 hea, kui talitsetakse meelt;
 hea, kui talitsetakse kõike.
 Kõike talitsev bhikshu pääseb kõigist kannatustest.

362

Bhikshuks nimetan ma seda,
 kes valitseb käsi,
 kes valitseb jalgu,
 kes valitseb kõnet,
 kes valitseb ülimalt,
 kes tunneb rõõmu keskendumisest
 ja keda rahuldab üksielu.

363

Tõesti magus on selle bhikshu jutt,
 kes valitseb oma keelt,
 räägib mõõdukalt,
 pole suureline
 ja selgitab Seadmuse tähendust.

364

Seadmusele ustav,
 Seadmusest rõõmu tundev,
 Seadmusest mõtlev,
 Seadmusest meenutav bhikshu
 ei lange õigest Seadmusest tagasi.

365

Ei maksa saavutatut ära põlata,
ei maksa kadestada teisi.
Kui bhikshu teisi kadestab,
siis on tal võimatu keskenduda.

366

Kui bhikshu on küll vähe saanud, ei põlga aga seda ära, mida sai,
siis sellist puhast ja tarmukat austavad jumalad.

367

Bhikshuks nimetatakse seda, kes ei samasta end nime ja vormiga
ning kes ei tunne kurbust, kui ta on kõigest ilma.

368

Leidku kirgastunute õpetust austav kaastundlik bhikshu
rahutoova tee, õnne, meeleolude rahunemise.

369

Bhikshu, tühjenda see laev!
Tühjalt liigub ta kiiresti edasi.
Kui oled lahti saanud kirest ja vihkamisest,
siis jõuad nirvaanasse.

370

Hävita viis, loobu viiest, tõuse viiest kõrgemale!
Viie kütkest vabanenud bhikshut kutsutakse vooluseületanuks.

371

Mõtiskle, bhikshu, ära ole hoolimatu.
Ära lase meelel uidata naudinguis,
et sa hoolimatuna ei peaks alla neelama raudkuuli
ja tules põledes kisendama: "Oh õnnetust!"

372

Ei suuda süveneda see, kelles pole mõistmist,
ei ole mõistjat sellest, kes ei suuda süveneda.

Kes suudab süveneda ja kelles on mõistmine,
see on tõesti nirvaanale ligidale jõudnud.

373

Üksinduses viibiv, rahunenud meelega, Seadmust selgelt nägev bhikshu
tunneb rõõmu, mida ei tunne tavaline inimene.

374

Kui ta taipab oma koostisosade tekkimist ja hävinemist, tunneb ta rõõmu ja õnne.
Teadjale on see surematusejoogiks.

375

Mõistva bhikshu esimeseks sammuks olgu meelte valitsemine, rahuldatud, Pratimoksha
täitmine.

Järgi üllast sõpra, kes elab puhtalt ja tarmukalt!

376

Olgu ta heatahtlik ja puhaste eluviisidega!
Siis on ta täis rõõmu ja suudab kannatustele lõpu teha.

377

Nagu jasmiin laseb närtsinud õied mahaa kukkuda,
nõnda ka teie, bhikshud, vabanege kirest ja vihkamisest.

378

Bhikshut nimetatakse rahumeelseks, kui ta keha on rahunenud,
kõne on rahunenud, meel on rahunenud,
kui ta on keskendunud ja loobunud maistest hüvedest.

379

Erguta end ise, ohjelda end ise!
Õnnelikult elab keskendunud bhikshu, kes jälgib iseennast.

380

Sa oled ise enda peremees, kes muu võib see olla?
Seepärast ohjelda end ise, nagu kaupmees head ratsut!

381

Jõudku kirkastunute õpetust austav rõõmsameelne bhikshu rahutoovale teele,
õnnele, meeleolude rahunemisele!

382

Isegi noor bhikshu, kui ta pöördub kirkastunute õpetuse poole,
valgustab seda maailma nagu pilvist vabanenud kuu.

XXVI BRAAHMAN

383

Lõika läbi olemisvool, mine edasi, braahman!
Kui saad aru meeleolude kaduvusest, siis mõistad ka Tekkimatut.

384

Kui braahman on kahe seadmuse abil jõudnud vastaskaldale,
siis langevad temalt, targalt, kõik kütked.

385

Ma nimetan braahmaniks kartmatut ja vabanenut,
kes ei tee vahet selle ja teise kalda vahel
ning kes ei pea mõlemat kallast üheks ja samaks.

386

Ma nimetan braahmaniks süvenenut, kiretut ja rahulikku,
kes teeb seda, mida vaja teha,
kelles pole meelemürke ja
a kes on saavutanud ülimalt shi.

387

Päike särab päeval, kuu hiilgab öösel, sõdur sädeleb lahingus, braahman särab süvenenult.
Kirgastunu aga särab kirkalt nii päeval kui öösel.

388

Pahedest loobunud kutsutakse braahmaniks,
rahus elajat kutsutakse erakuks,
end kõntsast puhastanud kutsutakse puhastunuks.

389

Braahmanit ei tohi lüüa, kuid ka braahman ei tohi solvaja peale viha kanda.
Häbi braahmani lööjale, veel suurem häbi aga sellele,
kes kannab viha solvaja peale!

390

Braahmanile pole midagi paremat, kui hoida oma meeli eemal mõnupakkuvast.
 Kuivõrd ta suudab kurjameelsust taltsutada,
 niivõrd ta vabaneb kannatustest.

391

Ma nimetan braahmaniks seda, kes ei tee kurja ei keha, kõne ega meelega,
 seda, kes valitseb täielikult neid kolme.

392

Nii nagu braahman austab ohvrituld, on vaja tänulikult austada seda,
 kellelt oleme õppinud täiuslikult kirkastunute kuulutatud Seadmust.

393

Ei sassis juuksed, päritolu ega sünnipära tee kedagi braahmaniks.
 Kelles on tõde ja Seadmus, see on puhas, see on braahman.

394

Mis kasu on sul sassis juukseist?
 Mis kasu nahkrõivaist?
 Sa hoolid ju ainult välisest
 ega näe, et su sees on padrikud.

393

Ma nimetan braahmaniks üksipäini metsas elavat süvenenut,
 kes kannab tolmuseid räbalaid
 ja on nii kõhn, et sooned naha alt välja paistavad.

396

Kuid ma ei nimeta kedagi braahmaniks ainult päritolu või ema järgi.
 Kelle kiindumused on alles, see võib üksnes väliselt paista braahmanina.
 Ma nimetan braahmaniks seda,
 kes on vaba kiindumustest ja omandist.

397

Ma nimetan braahmaniks seda,
kes, läbi lõiganud kõik kammitsad, ei karda mitte midagi
ja kes on kiindumustest vaba.

398

Ma nimetan braahmaniks kirkastunut,
kes on puruks rebinud vihkamise nuudi, kiindumise rihma ja kahtluste ahela
ning on ületanud teadmatuses takistused.

399

Ma nimetan braahmaniks seda,
kes süütuna suudab taluda solvanguid, karistusi ja vangistust,
seda, kelle väeks ja jõuks on kannatlikkus.

400

Ma nimetan braahmaniks vihkamisest vabanenut,
oma kohuseid täitvat, vooruslikku, kiretut, end ohjeldanut,
kellele see sünni jääb viimaseks.

401

Ma nimetan braahmaniks seda, kes ei liibu naudingute külge,
nii nagu vesi ei liibu lootoselehe ja sinepiiva naasklitera külge.

402

Ma nimetan braahmaniks seda, kes on mõistnud kannatuse kaotamise teid,
seda vabanenut, kes on oma koorma kõrvale pannud.

403

Ma nimetan braahmaniks ülima sihini jõudnud, sügavusi mõistvat tarka,
kes oskab vahet teha õige tee ja vale tee vahel.

401

Ma nimetan braahmaniks väheste soovidega rändurit,
kes ei seo end ei kodustega ega ka kodututega.

405

Ma nimetan braahmaniks seda, kes ei tapa ega põhjusta tapmist
ja kes ei karista olendeid,
olgu need siis tormlevad või vagased.

406

Ma nimetan braahmaniks seda, kes vaenutsejate seas on sõbralik,
vägivaldsete seas rahumeelne
ja ahnete seas ahnuseta.

407

Ma nimetan braahmaniks seda,
kellelt kirg, vihkamine, upsakus ja silmakirjalikkus langevad niisama kergesti ära
kui sinepiiva naaskliteralt.

408

Ma nimetan braahmaniks seda,
kes räägib malbelt teistele õpetlikke tõesõnu
ja kes kedagi ei solva.

409

Ma nimetan braahmaniks seda,
kes siin maailmas ei võta seda, mida pole antud,
olgu see siis pikk või lühike, väike või suur, meeldiv või vastik.

410

Ma nimetan braahmaniks seda,
kellel ei siin- ega sealilmas pole soove,
seda, kes on kiindumusteta ja kõigest loobunud.

411

Ma nimetan braahmaniks seda,
kes ei ihalda midagi,
keda mõistmine on vabastanud kahtlustest,
kes on sukeldunud surematusse.

412

Ma nimetan braahmaniks kurbusest vabanenud, kirgedeta ja puhast inimest,
kellel pole kalduvust ei voorusesse ega pahesse.

413

Ma nimetan braahmaniks seda,
kes on kõntsata, puhas, selge ja hele kui kuu
ning kelles on vaibunud soov olemas olla.

414

Ma nimetan braahmaniks seda,
kes, ületanud meelesegaduse ja sansaara porise tee,
on vastaskalda leidnud,
seda, kes süveneb soovideta, kahtlusteta, rahulikuna ja sõltumatuna.

415

Ma nimetan braahmaniks seda,
kes kõigist himudest loobununa rändab kodutuna ringi,
seda, kelles himu olemas olla on hääbunud.

416

Ma nimetan braahmaniks seda,
kes kõigist janudest loobununa rändab kodutuna ringi,
seda, kelles janu olemas olla on haäbunud.

417

Ma nimetan braahmaniks seda,
kes on jätnud inimlikud püüdlused ja ületanud ka taevalikud püüdlused,
seda, kes on lahti öelnud kõigist püüdlusist.

418

Ma nimetan braahmaniks külmaverelist ja soovideta meest,
kes on loobunud nii meeldivast kui vastikust ja
a kes on võitnud kõik maailmad.

419

Ma nimetan braanmaniks seda,
kes teab kõike elusolendite sünnist ja surmast,
kes on sidemeist vaba, kirgastunu, hüvesläinu.

420

Ma nimetan braahmaniks meelemürkideta väarikat,
kelle teed ei mõista ei jumalad, inimesed ega gandharvad.

421

Ma nimetan braahmaniks sõltumatut,
kes ei sõltu ei minevikust, tulevikust ega olevikust
ja kellel pole mitte midagi.

422

Ma nimetan braahmaniks seda,
kes on mehine, õilis, julge, tark, võidukas, kiretu,
täiuslik, kirgastunu.

423

Ma nimetan hraahmaniks seda,
kes teab oma eelmisi sünde,
seda, kes näeb taevaid ja põrguid,
seda, kes on jõudnud sündiderea lõppu.
Ma nimetan braahmaniks täiuslike teadmistega tarka,
kes on saavutanud kõik saavutatavad täiused.